

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 50 – שנת תשפ"ז גיליון "שמחת תורה" – כב תשרי תשפ"ז, 3 לספטמבר 2026.

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לשמחת תורה - "קבעתי את מושבי בבית המדרש"

מהו ההבדל המהותי בין חג מתן תורה לבין שמחת תורה? לכאורה בשני המועדים אנו שמחים על שזכינו לקבל את התורה מן הקב"ה. אולם מאידך, שני החגים הללו שונים לגמרי.

בחג השבועות אנו מציינים את העובדה שעם ישראל קיבל את התורה ואת ייעודיו הלאומיים בהר סיני. מעמד שבו כרת הקב"ה ברית עם עם ישראל. ואילו בחג שמחת תורה אנו מציינים את סיומו של סבב הקריאה השנתי בתורה במשך שבתות השנה ואת תחילתו של מחזור הקריאה החדש.

זאת ועוד, חג השבועות הוא חג מן התורה וכך גם חג שמיני עצרת. אולם בתקופת הגאונים שבבבל, נבחר חג זה כנקודת ההתחלה והסיום של מחזור הקריאה השנתי בתורה וכך קיבל חג שמיני עצרת גם את אופיו כחג שמחת תורה.

אולם בתחום המנהגים, שני החגים שונים לגמרי. בחג מתן תורה אנו עוסקים בתורה ויעידו על כך שיעורי ליל שבועות הרבים. ואילו בחג שמחת תורה אנחנו "רק" רוקדים עם ספרי תורה סגורים, כאשר הדגש איננו על התוכן ועל הלימוד אלא על שמחת הלב והרגליים גם יחד - שמחה של אהבת תורה ודבקות בה, כדברי הפייטן:

שִׁישׁוּ וְשִׁמְחוּ בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה / וְתָנוּ כְּבוֹד לַתּוֹרָה

כִּי טוֹב סִחָרָה מִכָּל סִחָרָה / מִפֶּן וּמִפְּנֵינִים יִקָּרָה

נָגִיל וְנִשְׂשֵׁשׁ בְּזֵאת הַתּוֹרָה / כִּי הִיא לָנוּ עֹז וְאוֹרָה

נראה כי שונות זו מבטאת הבדל מהותי הבא לידי ביטוי בהכרזתם של בני ישראל: "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (שמות כד, ז). אמירה שיש בה מחוייבות לקיום התורה ומצוותיה עוד לפני שלב הלימוד. 'נעשה' עוד לפני ש'נשמע' ונלמד.

אולי דווקא ספר התורה הסגור הוא המסר הגדול של שמחת תורה. אנו רוקדים עם התורה עוד לפני שפתחנו אותה. כשם שאמרו ישראל "נעשה" עוד לפני "נשמע", כך גם אנו שמחים בתורה, עוד לפני העיון והלימוד בה. ואילו לימוד התורה בליל שבועות מבטא את ה"נשמע" - את העיון, ההבנה והעמקת הדעת. וכך חג שמחת התורה חג הלב והאהבה, חובר לחג לימוד התורה – חג הדעת ושניהם גם יחד, מרוממים אותנו מעלה מעלה.

דוגמה נפלאה לאהבת תורה ולעיסוק מתמיד בה אנו מוצאים בדבריו של רבי אברהם דנציג - דיין ופוסק שחי במאה ה-18 בפולין והתפרנס ממסחר. בפתח ספרו ה"חכמת אדם", הוא מתאר כיצד התורה ממשיכה ללוות אותו גם בשעות המסחר והנדודים.

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

... דע לך אחי, כי נסיעותי למרחקים למטרות מסחר, לא היו כדי לקבץ עושר חלילה, אלא רק לפרנס את בני ביתי. כי גם בשעת נסיעתי בדרך, **דעתי עליה** (על התורה) ובישיבתי בחנות, דעתי עליה. ואפילו בשעת משא ומתן, **דעתי עליה** - על התורה הקדושה ... (הטקסט ערוך).

ונחתום במעבר חד מפולין של ימי הביניים אל ימינו – ליוצר אהרון רזאל. יוצר שבאלבומו **"קבעתי את מושבי (בבית המדרש)"** הוא מתאר את החיבור שלו לתורה. ובין שירי האלבום מופיע גם השיר "דעתי עליה", המבוסס על מילים מרגשות אלה.

חג השבועות מלמד אותנו כיצד ללמוד את התורה, ואילו שמחת תורה מלמדת אותנו כיצד לאהוב אותה. וכאשר אהבת התורה ולימוד התורה נפגשים – מתקיים בנו באמת "נעשה ונשמע".

"חיים שֶׁתִּהְיֶה בָּנוּ אֱהָבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שְׁמַיִם" (מתוך ברכת החודש).

"כִּי הֵם (דברי התורה) תִּיַּיְנוּ וְאָרְךְ יָמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְיֶה (ונעסוק) יוֹמָם וְלַיְלָה" (מתוך התפילה).

ברכת שבת שלום, חל שבת, ונה שלום ואמונה
לנו ולכל בית ישראל
אשר לו

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת! הפץ בין חבריך.**